

וְאֶת־הַיְבוּסִי: ס [טז] א וְשָׂרִי אִשֶׁת אַבְרָם לֹא
 יָלְדָה לוֹ וְלֵה שִׁפְחָה מִצְרִית וְשָׁמָּה הָגָר: ב וְהֵאמֵר
 שָׂרִי אֶל־אַבְרָם הִנֵּה־נָא עֲצָרְנִי יְהוּה מְלֹדֶת בִּאֲנָא

רע"ה
 לשחזור וישתחוו לך וספרי דברים ו; שבעות מז:ז; ויט) את הקיני. עשר אומות
 יש כאן ולא נתן להם אלא שבעה גוים. והשלישה אדום ומואב ועמון, והם קיני
 קניזי קדמוני, עמידים להיות ירושה לנחיד, שנאמר אדום ומואב משלות ידם וכני
 עמון משמעתם וישעיה יא:י; כ"ב מד:ג; (ב) ואת הרפאים. ארץ עוג, שנאמר
 זה ההוא יקרא ארץ רפאים (דברים ג:יג); (א) שפחה מצרית. בת פרעה הייתה,
 כשראה נסים שנעשו לשרה אמר מוטב שתהא כמי שפחה בבית זה ולא נבירה
 בבית אחר (ב"ר מה:א); (ב) אולי אבנה ממנה. לימד על מי שאין לו בנים שאינו

יב / א"ז

32 / ספר בראשית - לך לך

פרשת לך לך

[יב] א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֵךְ־לְךָ מֵאֶרֶץ־ךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ
 וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: ב וַאֲעֲשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל

רבינו בח"י

ויאמר ה' אל אברם לך לך

יב. הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירועי. שלמה המלך ע"ה [יזוהיר בפסוק הזה
 על אדם להשתדל בחברת החכמים ולהתרחק מחברת הכסילים, ואומר, הולך
 שהולך אחריהם תמיד ומתחבר אליהם ועושה עצמו טפל להם, ונותן אותם עליו אלופים
 לראש³, מי שיש לו מדה זאת אין ספק שיחכם, והמתחבר עם הכסילים שיהיה הוא להם
 ראש ירוע, כלומר ישבר²]. והנה הפסוק מבאר הנזק המגיע מחברת הכסילים * והתועלת

חטאים אל תבא¹³. והנה אברהם אבינו ע"ה רצה לקיים ענין התורה והעבודה, וכמו
 שדרשו רז"ל¹⁴: קיים אברהם אבינו אפילו ערובי תבשילין, והוצרך להזהר מחברת אנשי
 דורו הרשעים שהיו סבה לבטול הבחירה*, וע"כ בא אליו דברי הש"י שיתרחק מהם, ואל
 יתלכלך עמם, ושילך מארצו וממולדתו אל הארץ אשר יראנו. וזהו שכתוב: ויאמר ה'
 אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך¹⁵, ודרשו רז"ל¹⁶:
 היה דומה אברהם לצלוחית של פליטון הנתונה בבית הקברות ולא נודע ריחה, מה עשו¹⁷
 נטלוה וטלטלוה ממקומה¹⁸ והודיעו¹⁹ ריחה לעולם²⁰, כך היה אברהם דר בתוך עובדי
 ע"ו א"ל הקב"ה לך לך, התרחק מהם ואל תתלכלך עמם²¹, וזהו שתפש לשון לך לך*.
 והנה זה מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם ועמד בכולן²² שלם, וזהו הראשון * והאחרון
 הוא ענין העקדה, ונאמר בלשון הזה עצמו: ולך לך אל ארץ המוריה²³, כדי להשוות